

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

י"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך - ויקרא | פסח

עלון מס' 43

גליון מוגדל לכבוד חג הפסח
הגליון הבא אי"ה אחרי החג

מערכת 'צידה לדרך' מברכת את אלפי קוראי העלון
בברכת פסח פשוט ושמח!

בדרך הפרשה

יום הולדתו הזמין המלה את אנשי עירו למסבה. החלו לחשב כלם על מתנות למלה. האחד הביא טבעת זקרה, האחר טרח והשיג תמונת קיר אימנותית. משפחה אחת רכשה כמתנה - סוס גזעי משבח, היו שהביאו בקבוקי יין זקרים ואגרטילי פרחים, ואחרים קנו כלים מפלים שונים.

המלה קבל את קהל הנאספים בשמחה. כשהביט במתנות, חשב בלבו: 'כל מה שהביאו - כבר יש לי בארמון! יש לי תכשיטים וכלים, מרתף יין וגנות

פרשתנו, הפותחת את ספר ויקרא, קרויה גם 'תורת כהנים'. בחמש ויקרא נלמד רבות על דיני הקרבנות ועבודת המקדש. ומהו 'קרבן'? בזמן שבית המקדש היה מקום, היו בני ישראל "מתקרבם" להקב"ה ע"י שהיו מביאים בהמה, עוף, ואפילו קמח - סלת מתנה לה'.

וכי הקב"ה זקוק למתנותינו? משל למה הדבר דומה? למלה רם ונשא, עשיר מפלג אשר בארמונו הגדול ישנם חדרים אוצרות מלאים כל טוב. לקראת חגיגות

פּרָחִים... אָבֵל לְמֵרוֹת זֹאת, כָּל מִתְנַה, וְלוֹ הַקְטָנָה
בְּיֹתֵר – מִשְׁמַחַת אוֹתִי מֵאֵד. הִיָּה גַם עֲנִי שֶׁהֵבִיא עֹגָה
בִּיתִית קִטְנָה וְיָפָה. מִמִּתְנַה זֶה שְׂמַח הַמְלָה בְּמִיחָד, כִּי
יָדַע שְׂאִישׁ זֶה הִתְאַמֵּץ כְּדִי לְכַבֵּד אֶת הַמְלָה בְּכָל לְבוֹ
וּבְכָל מֵאוֹדוֹ! הַמְלָה שְׂמַח עַל כֶּךָ שְׂאֲנִשְׂוֹ מִשְׂקִיעִים
לְכַבּוֹדוֹ וְחִפְצִים לְכַבּוֹדוֹ אִישׁ אִישׁ בְּמִתְנַתּוֹ.

כֶּךָ הַקֵּב"ה, מְלוֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, יֵשׁ לוֹ הַכָּל וְהוּא
אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת קִרְבָּנוֹתֵינוּ, אֶךְ לְמֵרוֹת הַכָּל הוּא מְחַבֵּב
אוֹתָם וְחִפֵּץ בָּהֶם. מְלֻבֵּד זֹאת, שְׁגַם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים
אוֹתָם! הִרִי בְּאִמְצָעוֹת הַקִּרְבָּנוֹת, אֲנַחְנוּ
מִתְקַרְבִּים לְהַקֵּב"ה!

בְּמִדְרָשׁ מְסַפֵּר עַל אֲגָרִיפֵס הַמְלָה, שְׂמְלָה בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
בְּיָמֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי (מְלָכוֹת הַחֲשֻׁמוֹנָאִים). הוּא

בִּקֵּשׁ לְהִקְרִיב בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶלְף עוֹלוֹת בְּיוֹם אֶחָד.
שָׁלַח אֲגָרִיפֵס לְכַהֵן הַגָּדוֹל וְאָמַר: "הַיּוֹם אֵל תִּאֲפָשֶׁר
לְאִף אָדָם לְהַעֲלוֹת קִרְבָּנוֹת חוּץ מִמֶּנִּי. אֲנִי רוֹצֵה
שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ כָּלוֹ, הַכֹּהֲנִים כָּלָם, יִהְיוּ כָּלָם 'לְזֻכוֹתֵי'
בְּיוֹם זֶה."

כֶּךָ עֲנִי אֶחָד וּבְיָדוֹ שְׁנֵי תוֹרִים (יוֹנִים) וּבִקֵּשׁ מִהַכֹּהֵן
לְהַעֲלוֹת אוֹתָם עַל הַמִּזְבֵּחַ. "הַמְלָה בִּקֵּשׁ מִמֶּנִּי שְׂלֵא
לְאֲפָשֶׁר לְאִף אֶחָד לְהִקְרִיב חוּץ מִמֶּנִּי", הִתְנַצַּל הַכֹּהֵן.
"אֲדוֹנֵי כֹהֵן גָּדוֹל", הִשִּׁיב הָעֲנִי, "אֲנִי צָד אֲרַבְעָה תוֹרִים
בְּכָל יוֹם. שְׁנַיִם – אֲנִי מִקְרִיב, וְאֵת הַשְּׁנַיִם הַנוֹתְרִים,

כֶּךָ עֲנִי אוֹכֵל. אִם לֹא תִקְרִיב אוֹתָם, תִּחַתְּךָ אֶת פְּרֻנְסָתִי!"
נִעְתַּר לוֹ הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת קִרְבָּנוֹ הָעֲנִי.
בְּלִילָה נֶאֱמַר לְאֲגָרִיפֵס בְּחִלוֹם, כִּי קִרְבָּנוֹ שֶׁל הָעֲנִי
הִיָּה חָשׁוּב לִפְנֵי הָעוֹלָם יוֹתֵר מֵאֶלְף הָעוֹלוֹת
שֶׁלוֹ. שָׁלַח וְאָמַר לְכַהֵן הַגָּדוֹל: "הֲלֹא צִוִּיתִי עֲלֶיךָ שְׂלֵא
יִקְרִיב אִף אָדָם חוּץ מִמֶּנִּי?"
"אֲדוֹנֵי הַמְלָה", הִשִּׁיב הַכֹּהֵן, "כֶּךָ עֲנִי אֶחָד וּבְיָדוֹ שְׁנֵי
תוֹרִים. אֲמַרְתִּי לוֹ שֶׁהַמְלָה צִוָּה עָלַי שְׂאִישׁ לֹא יִקְרִיב
חוּץ מִמֶּנִּי, אָבֵל הוּא סֵפֶר שֶׁבְּכָל יוֹם הוּא צָד אֲרַבְעָה
תוֹרִים: מִקְרִיב שְׁנַיִם וְאוֹכֵל שְׁנַיִם, וְאָמַר שְׂאֵם לֹא
אִקְרִיב, אֶחַתְּךָ אֶת פְּרֻנְסָתּוֹ.
"מָה הִיָּה עָלַי לְעֲשׂוֹת? הֲאֵם הִיָּה עָלַי לְדַחֹת אֶת
קִרְבָּנוֹ שֶׁל הָעֲנִי הַמְסַכָּן?"
"יָפָה עֲשִׂיתָ", הִשִּׁיב אֲגָרִיפֵס שְׂלֵמֵד אֶת הַלְקָח:
'רַחֲמָנָא לְבָא בְּעִי', בּוֹרָא הָעוֹלָם הָעֲדִיף אֶת לְבוֹ
הַטְּהוֹר שֶׁל הָעֲנִי מֵאֲשֶׁר אֶת אֶלְף בְּהִמּוֹתֵי.
בְּהִתְקַרֵּב יָמֵי הַפֶּסַח, נִתְבּוֹנֵן בְּלִקְחַת הַמַּעֲשֵׂי הַנִּלְמָד
מִמַּעֲשֵׂה זֶה. אִמָּא מִבְּקִשְׁתָּ מִיִּלְדֵיהָ עֲזָרָה בְּבֵית:
הָאֶחָד נִעְנָה בְּמֵאוֹר פְּנִים וּבְחִפְצָ לָב, וְאֵלוֹ הָאֶחָד
אֲמָנָם מְסִיעַ וְנוֹשֵׂא בְּעַל, אֶךְ פְּנֵיו נְפוּלוֹת וְהוּא נוֹהֵג
בְּחֶסֶד סְבֻלָּנוֹת. בְּשִׁמְיָם לֹא מִתְיַחֲסִים רַק לְכִמּוֹת
הָעֲזָרָה וְלִקְשֵׁי הַמְשִׁימָה, אֶלָּא בְּעֶקֶר לְהַרְגֵּשׁת הַלֵּב,
הַשְׂמִיחָה בְּקִיּוֹם מִצּוּוֹת ה' וְהַכְּבוֹד שֶׁמַּעֲנִיקִים לְהוֹרִים!

בְּדֶרֶךְ הַמוֹסֵר

עֲשִׂירָה וְהַשְּׁנֵיָה – עֲנִיָּה. חֲדָשׁ נִיסָן הַגִּיעַ, חֵג הַפֶּסַח
קָרַב, וְלֹאֲשֶׁה הָעֲנִיָּה אֵין כֶּסֶף לְקִנּוֹת אֶת צְרִכֵי הַחֵג,
אֶפְלוּ מְעוֹת לְקִנִּית מִצּוֹת לֹא הִשִּׁיגָה יָדָה. שְׂכַנְתָּה
הָעֲשִׂירָה קִנְתָּה בְּגָדִים חֲדָשִׁים, צָבְעָה אֶת בֵּיתָה
וּמְלֵאָה אוֹתוֹ בְּכָל טוֹב. הַגִּיעַ עֲרַב פֶּסַח. לְאִשָּׁה
הָעֲשִׂירָה הִיָּה כֶּכֶשׁ לְסַעֲדָה קָשׁוּר בְּחֻבֵּל, אֶךְ לְאִשָּׁה
הָעֲנִיָּה אֵין שׁוּם דְּבַר לְחֵג.

הַחֲלִיטָה הָעֲנִיָּה לְלַקֵּחַ לְנֶהֱרַ וּלְכַבֵּס אֶת בְּגָדֵי
לְיָדָהּ, וְאָמְרָה בְּלִבָּהּ: "לְפָחוֹת לֹא נִסַּב לְלִיל הַפֶּסַח
בְּבִגְדִים מְלֻכְלָכִים שְׂדִבְק בָּהֶם חִמֵּץ". יָשְׁבָה עַל
שִׁפְת הַנֶּהֱרַ וְהִתְחִילָה מְכַבֵּסָת. הִרְיָמָה אֶת עֵינֶיהָ

בְּמִרְכּוֹ הַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח, מְזַמְרִים אֲנִי שִׁיר מְרוֹמָם
וּמְשֻׁבָּחִים אֶת הַקֵּב"ה: "דִּינֵנו", מוֹדִים אֲנַחְנוּ עַל כָּל
שְׂלָב וְשְׂלָב בְּנִסֵּי ה' הַגְּדוֹלִים, וְאִף מוֹדִיעִים כִּי הַכָּל
הִיָּה דִי וְטוֹב גַּם בְּלֵי הַנִּסְתָּ הַבָּא.

פִּיּוּט זֶה מְסַמֵּל חֵרוֹת אֲמִתִּית. בְּנוֹ חוֹרִינ, הוּא זֶה שֶׁשְׂמַח
בְּחֻלְקוֹ, וְחָשׁ בְּפִנְיָמִיּוּתוֹ אֶת חֲסֵדֵי ה' הַמְרַבִּים. הוּא
יֹדֵעַ לְהַעֲרִיף כָּל מָה שֵׁיֵשׁ, מִכֵּיט פְּחָצֵי הַכּוֹס הַמְלֵאָה
וּמֵאֲשֶׁר בָּהּ.

לְפִנְיָכֶם אֲגַדָּה עֲתִיקָה שְׂמִסְפֵּרָת בְּקִרְבֵי יְהוּדֵי צִפּוֹן
אֲפִרְיָקָה, וּמִשְׁמַעוֹתָהּ בְּעֲדָה!

לְפִנֵּי שְׁנַיִם רַבּוֹת חָיו בְּטוֹנִינְסִיָּה שְׁתֵּי נָשִׁים, הָאֶחָת –

והנה מולה איש זקן, עיניו טובות וזקנו הדור.
"מה את עושה, בתי?" שאל הזקן. "מכבסת את בגדי ילדי".

"הנני ביתה לקראת הפסח?" "כן" ענתה האשה. "כן זהו רצוני!" הפטיר האיש.

"היש לך בגדים חדשים?" המשיך לשאל? "כן" השיבה. "כן זהו רצוני!" הפטיר שוב האיש

"היש לך מצות ושאר מאכלים טובים?" "כן" "כן זהו רצוני!"

נתן הזקן לאשה מטבע לקניית צרכי החג, והלה מלפניה.

חזרה האשה הביתה, ומה היא רואה? כבש קשור ליד הבית, הבית נקי ומסדר, והארון, שהיה ריק, מלא בגדים. ולא עוד, אלא העדף שקבלה מן המטבע, לא אול ונשאר לה כסף לקניית צרכי החג.

בקרה האשה העשירה בבית שכתה ונדקה: במקום בית עלוב ודל מצאה בית מלא כל טוב.

פנתה אליה בשאלה: "מנין לך כל השפע הזה?" ספרה לה האשה את ספוריה: "על שפת הנקה, כאשר כבסתי כביסה, בא אלי זקן אחד וברכני."

חזרה העשירה לביתה, ומצאה בו בגדים ישנים וקרועים. רצה אל שפת הנקה כדי לכבסם.

בא אליה הזקן ושאל אותה: "מה את מכבסת, בתי?" "את בגדי ילדי המסכנים!" ענתה האשה בככי.

"הנני כבר ביתה לקראת הפסח?" "לא". "כן זהו רצוני!" הפטיר הזקן והוסיף לשאל: "האם יש לך כבש לפסח?" "לא". "כן זהו רצוני!"

"היש לך בגדים לחג?" "לא". "כן זהו רצוני!" חזרה האשה לביתה בצפיה לראות עשר רב שנוסף לה, כמו שכתה התעשרה בכרכת האיש הזקן.

אך עיניה ראות וכלות: כל העשר והטוב שהיו בביתה - נעלמו: לא מצות ולא יין, לא בגדים חדשים ולא כבש. הבית ריק.

ובבית העניה חגגו את ליל הסדר בשמחה, והודו על כל הטוב והשפע בביתם.

מה נלמד מספור זה?

המצה והמרור מזכירים לנו שהיינו חסרי כל כשיצאנו ממצרים, משארותינו צוררות בשמלותינו. אך מצוות הפסח מלמדות אותנו שעלינו לזכר דוקא את המעוט ואת החסר, ולשמח בכל דבר קטן שיש לנו.

בהגדה אנחנו אומרים תודה על כה כל הרבה דברים קטנים. אנחנו שמחים ומסתפקים ואומרים "דינו" גם אם הקב"ה היה עושה עמנו רק חלק מהטובות. אנחנו מודים על כל התחנות שבדורה, ולא רק על ההצלחה הגדולה בסוף.

הספור שקראנו מראה לנו את ההכנות שעשתה אשה, שהיה לה מעט מאד, ובכל זאת בקרה לראות את מה שיש לה ולא לספר על החסר שלה.

היא עשתה מאמצים להתכונן לחג למרות שלא היה לה הרבה. לפסח כלם מתכוננים, ויש לעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב.

בְּדֶרֶךְ הַמְּשָׁל

אין הם חשים עמל וטרח, אלא אדרבה, יש להם טעם ענג ושמחה.

חו"ל בתלמוד ירושלמי מפרשים את הקשי שיש לנו עם הבן-הרשע, באמרו: "מה העבדה הזאת לכם". הוא מתיחס למצוות הקב"ה כעבודה קשה, מעמסה ונטל.

כאשר אנחנו עמלים לקראת חג הפסח, עלינו לשמח על הזכות שיש לנו להתנקות ולהטהר לכבודו יתברך שמו. צדיקים הקפידו לעבד בעצמם ולהתאמץ לכבוד הפסח, כי רבנו האריז"ל גלה ש'עצה של מצוה' מכפרת על חמום הגוף לדבר עברה רח"ל.

סגנון של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב וצ"ל, כשהיה רואה בערבי פסחים נשים צדקניות עוסקות בנקוי והקשרת הבית והכלים, תוך כדי גרוד, קרצוף, שטיפה ורחיצה, היה אומר בדרך שאומרים בעת תקיעת שופר בראש השנה: "יהי רצון שאלו המלאכים היוצאים מן קשר"ק (קרצוף, שטיפה, רחיצה, קרוד) יעלו לפני כסא כבודו וימליצו טוב בעדנו... הינו: שובל ההכנות הללו יוצרות מלאכים מליצי-ישר לישראל..."

בהפטרת השבוע, הפטרה לפרשת ויקרא, נקרא בנביא לשעיהו פרק מ"ג, בפסוקים הפותחים: "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו. ולא אתי קראת יעקב כי יגעתי בי ישראל".

על פסוק זה נשא המגיד מדובנא וצ"ל את משלו הקולע:

משל לסוחר שהגיע באניה ממדינת הים. בהגיעו לנמל, בקש מאחד הסבלים שביא את חבילותיו לביתו. כשהגיע הסבל לבית הסוחר כשכלו מויע ומתנשף ובקש את שכרו, אמר לו הסוחר: החבילות שהבאת אינן שלי!

שאלו הסבל: מנין לה זאת? הרי עדין לא ראית כלל את החבילות שהבאתי... השיב לו הסוחר: חבילותי הן חבילות קטנות של יהלומים, ואלו הבאת אותן, בודאי לא היית מויע ומתנשף כל כה, ועתה מאחר שאני רואה עד כמה התעייפת מכבד המשא, הבנתי שבודאי לא את הסחורה שלי הבאת.

כה אומר הקב"ה לישראל: "ולא אתי קראת יעקב". ואם תשאלני מנין לי שלא קראת בשמי? התשובה היא: "כי יגעתי בי ישראל", על ידי שראיתיה עוף ויגע... כשהצדיקים לומדים תורה ומקיימים מצוות,

בְּדֶרֶךְ הַמְצוּוֹת

הקירות, זגג להשלים את השמשות השבורות והחסרות. בנוסף הזמין מאכלים רבים ואיכותיים שעשויים למלא את הבית זמן רב לאחר ימי הפסח... ובעינו הטובה, אף מסר לעקרת הבית צרור מזמנים, שתספיק לרכש לילדיה הלבשה ראויה לחג...

ליל הסדר הגיע. החסיד ישב מרגש פלו, ממלמל את מלות ההגדה בזריזות, שותה את כוסות היין ואוכל את המצה והמרור; הוא לא הפסיק לחכות לרגע בו תפתח הדלת, והוא יראה את אליהו הנביא בכבודו ובעצמו!

הרגע המיחל הגיע. ברגלים רועדות נגש החסיד אל הדלת, פתח אותה לרוחה ו...

בפתח לא עמד איש. חשכה מחלטת שררה בחוץ, ורק קול נביחה של פלב משוטט הגיע לאזניו.

אכזבתו של החסיד הייתה גדולה מאד. אולי ההכנות הרוחניות שערה לא היו מספקות כדי שיזכה לראות את אליהו הנביא? בליל הסדר השני (בחו"ל עורכים פעמים ליל הסדר, כדין 'יום-טוב שני של גלילות) הוא קרא כל מלה מההגדה בדבקות, הקפיד על אכילת המצה והמרור למהדרין מן המהדרין, וכשהגיע הרגע הוא פתח את הדלת ו... כלום.

מיד כשהסתיו הימים הראשונים של החג, מהר החסיד בחזרה לחצרו של רבו. "רבי, עשיתי בדיוק כפי שפקדת עלי, אבל לא ראיתי את אליהו! במה חטאתי שלא זכיתי לקיום ההבטחה של הרבי?"

הרבי הביט בו במבט מבין ואוהב. כשעיניו נוצצות, הוא אמר לחסיד: "אלו היית מביט במראה, היית רואה את אליהו הנביא." החסיד הביט ברבו בחסר הבנה. הצדיק ממשיך: "לאחר שיצאת חזרה לדרך, שאלה הילדה הקטנה את אביה: 'אבא! מיהו האיש הזה? למה קנה לנו כל טוב? מדוע תקן ושפץ את ביתנו, הגיע פתאום לפני החג ונסע מיד

החסיד ירא שמים פנה לרבו הצדיק, ובטא את בקשתו בקול מהפס ומאפק: "אני רוצה לבקש ברכה... הפץ אני לזכות לראות את אליהו הנביא."

"אתה רוצה לזכות לראות את אליהו הנביא?" חזר רבו אחריו, והביט בו במבט חודר. החסיד החל לחשוש. אולי הוא בקש יותר מדי? אולי הוא בכלל לא ראויה לכה, ועליו להשקיע עוד שנים רבות של למוד תורה ותפלה בכונה? האם הוא עזר את זמנו של רבו? "רבי! אני מקפיד על קלה כחמורה, תורתית קבע ומלאכתי ארצי, מרבה אנכי בצדקה וחסד, ואני מרגיש כי זכותי לבקש משאלה קדושה זו!"

החיוה הרחב שהתפשט על פני רבו, הבחיר לו שאין לו ממה לחשוש. "בהחלט, אתו לה דרה פשוטה וקלה בה תוכל לזכות להתגלותו של אליהו הנביא", אמר לו הרבי.

"בעוד ימים ספורים יחול חג הפסח. בכפר קטן, במרחק שלש מאות קילומטרים מכאן, מתגוררת משפחה יהודיה. סע אליהם ובקש להתארח בביתם בליל הסדר. כאשר תפתח את הדלת לאמירת 'שפה חמתה', תזכה להתגלותו של אליהו.

"אה אל תשפח לקחת עמה אכל, מצות ויין. המשפחה עניה מאד ואין להם כלום בבית, סים הצדיק את דבריו.

החסיד הנלהב מהר לארו את הפציו, וילבקש רשות מאשתו לעזוב את הבית לחג הפסח. היא, כמובן, הבינה ללבו: הלא לא בכל יום זוכה אדם לראות את אליהו הנביא! עם עגלה מלאה במזון משבח לקראת החג, עשה החסיד את דרכו לבית המשפחה. ליתר בטחון צפון בחיקו גם צרור מעות מגפח...

בבואו לכפר ראה את הדלות של המשפחה. היות והוא הזמן בחפץ לב להתארח אצלם בחג, פתח את ידו בנדיבות: הזמין נגר לתקן את הרהיטים, בנאי לשפץ את הגג הדולף, צבע לחדש את סיווד

והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם..."
 אליהו אף יעורר את לב העם בתשובה.
 פעילי 'קרן ההסעות' משמשים דמות מעין 'אליהו הנביא'. הם עוסקים בכל ימות השנה בהשבת לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. תומכים בהורים בראשם ילדיהם לבתי הספר של 'החגוה העצמאי', מסייעים בראשם בוגרי בתי הספר לישיבות קטנות, ומלווים בלב רגיש ואוהב.
 בזכות התמיכה ב'קרן ההסעות', תזכו להיות שתפים במעשים גדולים אלה, להושע בדבר ישועה ורחמים, רפואות ונחמות, פרנסה טובה וכלכלה, ומלא ה' כל משאלות לבכם לטובה.

אחריו?". האב הקשיב לתמיהת בתו, ולאחר הרפור השיב בלחישת: "אינני יודע מיהו. אני חושב שהיה זה אליהו הנביא..."

כל אחד מאתנו יכול להיות מעין אליהו הנביא! כאשר אנו עוזרים לאילת, מסייעים ומעודדים, אנחנו גואלים אותו מקשייו ומתסכוליו, ובכך אנו עבורו - כאליהו הנביא!

אחת ממשיותות העתידיות של אליהו הנביא, הנה לבוא ולבשר על הגאולה השלמה, כנבואת הנביא מלאכי (אותו נוהגים לומר בהפטרות שבת הגדול, שחל השנה בערב פסח עצמו), "הנה אנכי שלח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא.

בדרך הצדיקים

תורה ושיחות עם ה'מגיד' חבר לספר בשם "מגיד מישרים".

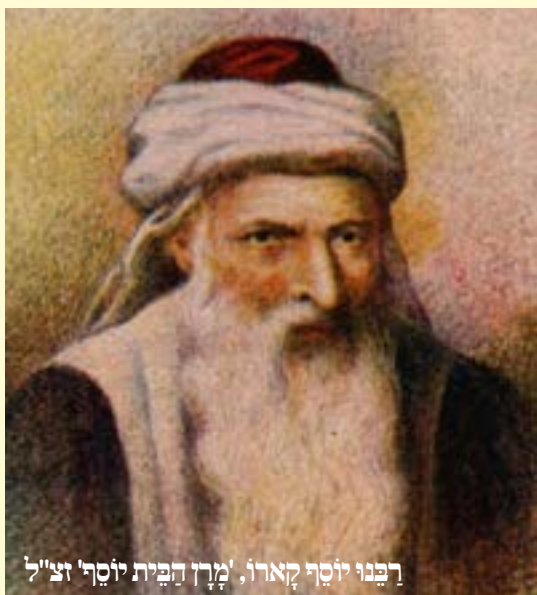
כאשר תלמידי חכמים רוצים להתעטר בכתר הוראה, עליהם להבחין על ד' חלקי השלחן ערוה. מספר כי אברהם צעיר שמלא פרסו בש"ס ופוסקים הגיע לרבנו ברוך פרינקל-תאומים, בעל ה"ברוה טעם", ובפיו בקשה: יבחן אותו הרב על ארבעת חלקי השלחן ערוה, ויתן לו סמיכה להוראה -

יום י"ג בניסן, יום 'בדיקת חמץ', הוא יום פטירתו של רבנו יוסף קארו, 'מרוז הבית יוסף', מחבר השלחן ערוה. זכה מרוז וספרו הוא המקור המרכזי לפסיקת ההלכה, ונחשב ספרו פעמוד התורה עליו נשענים כל בית ישראל.

מרוז חי בצפת לפני כ-450 שנה, בשנים שצפת היתה מרכז התורה העולמי. בנמיו חייו שם גדולי עולם כמו רבנו האר"ל, רבנו משה אלשיך, רבי אליעזר בעל ה'חרדים', רבנו יעקב בירב, רבנו משה קורדבירו, רבנו שלמה אלקבץ בעל ה'לכה דודי', ועוד.

שלשה גדולים בתורה בשם 'יוסף' היו בדורו, רבנו יוסף קארו, רבנו יוסף טאיטצאק, ורבנו יוסף בן לב [מהריב"ל]. כל אחד מהם היה ראוי למלאכה הקדושה לזכות לחבר על 'ארבעת הטורים' ספר מקיף וכולל מכל הפוסקים. אף מן השמים קבעו, שחבור ה'שלחן ערוה' יהיה על ידי מרוז הקדוש רבנו יוסף קארו, וזאת מפני ענותנותו היתרה.

זכה מרוז הבית יוסף ומן השמים שלחו אליו מלאה, שילמד אתו סתרי תורה. בעלטת הלילה היה ה'מגיד' (כנוי למלאה זה) בא ומוסר לו דברי תורה נפלאים, טמירים ועלומים, אותם העלה מרוז על גבי הכתב. כתבים אלה הפוללים חדושי

רבנו יוסף קארו, 'מרוז הבית יוסף' זצ"ל

כי ילד קטן זה עתיד להיות מאוּרם של ישראל, בודאי שהיה הנטל קל יותר... גם פעילי 'קרן ההסעות' עמלים להציל ילדים צעירים, לשאתם בחמלה ורחמים, להסיעם לבתי הספר התורניים. מי יודע באיזה קו הסעה יצמח גדול בישראל? מי יודע לנבא מאיזה טפס רשום יגדל תלמיד חכם? מחובתנו להשקיע ולמלא את פקדנתם של אנשי כנסת הגדולה: "והעמידו תלמידים הרבה!"

בספרי תולדות עמנו מצינים את מסירותו של רבי יצחק קארו למען בן-אחיו היתום. יתכן ובכוא היום ירשם ספר, תולדות חייו של גאון בישראל, ובו יופיע בפרק מיוחד כי אתה! כן, אתה! הוא זה שממן את הסעתו לתלמוד תורה, אתה ומשפחתך תרמו את עלות האברה שלוחה אותו בנערותו לישיבה הקדושה, ולה יש חלק משמעותי בעלייתו הרוחנית! ומי מותר על סגולה זו?...

תעודה בה כתוב שהוא יכול לשמש כרב בישראל. בחן אותו ה"ברוך טעם" ישר והפוך, ונזכח לדעת שאכן ראוי הוא לשמש כרב ונתן לו את הסמיכה המבקשת.

לפני שיצא האברה, שאל אותו הגאון הישישי: "אמר נא, האם הנה בקי גם בחלק החמישי של השלחן ערוך?" האברה נבוה. הן ידוע לכל של השלחן ערוך מכיל רק ארבעה חלקים, על איזה חלק חמישי מדבר?

נענה הרב: "החלק החמישי הוא החלק שלא כתוב, ובו לומדים כיצד לנהג ברגישות ובפקחות מול בני האדם..."

מרון הבית יוסף גלה מארץ מולדתו ב'גרוש ספרד' בגיל 4. מספר כי אביו רבי אפרים נשא אותו על כתפו בנדודיהם הממשכים. לאחר מות אביו בגיל צעיר, המשיך דודו רבי יצחק ב'נשיאה בעל' פשוטו כמשמעו. הם נדדו מטולידו שבספרד לארץ פורטוגל, בגרוש הנורא. אלו היו יודעים

בדרך ההלכה

שאז האילנות רגילים לפרח. אף מצד הדיו, אפשר לומר את הברכה גם לפני כן או אחרי כן.

המקבלים הפליגו מאד במעלת ברכה זו, שעל ידה נעשים תקונים גדולים עבור נשמות שהתגלגלו באילנות, ותקונים אלה נעשים דוקא בחדש ניסן. ועל כן כתבו כמה אחרונים, שצריה להקפיד לומר את הברכה דוקא בחדש ניסן, וזרזים מקדימים לברה בראש חדרש ניסן. אולם למעשה, מי שלא הספיק לומר את הברכה בחדש ניסן, לדעת רב הפוסקים יכול להשלימה בחדש איר.

יש נוהגים שלא לברה ברכה זו בשבת, אולם לדעת רב הפוסקים, אין שום סבה להמנע מברכת האילנות בשבת, וכן נהגו בהרבה מקומות.

חידה: כיצד יתכן שיהודים יראי השם יברכו את ברכת האילנות בחדש תשרי?

מברכים דוקא על האילנות ולא על דגנים וירקות, כי

החל מראש חדרש ניסן מברכים 'ברכת האילנות'. היצא לגנה או לשדה בחדש ניסן ורואה אילנות פורחים, מברה ברכת האילנות, להודות לה' על חסדיו שהחיה והפריח את האילנות שעמדו יבשים בחרף. מברכים על עץ פרי פלכה, שצומחת ברכה מפרחיו - שייגדלו לפרות.

נסח הברכה: "ברוך אתה ה' א-לקינו מלך העולם, שלא חסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובים להנות בהם בני אדם".

לכתחלה יש לומר את הברכה על ראית שני אילנות לפחות, אבל בשעת הצרה אפשר לברה גם על אילן פורח אחד. מי שלא הספיק לראות את האילנות בפריחתם, וראה אותם לאחר שפרוטיהם התחילו לגדל, לא יברה עליהם. אמנם, אם פרוטיהם קוטנטנים ובקשי נפרים, אפשר לברה עליהם בדיעבד. אף שאמרו חכמים שזמן הברכה בימי ניסן, זאת מפני

שהעץ היה מלא בניצנים ירקנים ומשדר תקווה! הבן השלישי לא הסכים עם שניהם, ואמר שהעץ היה בשיא פריחתו, מלא בניחוחות מתוקים ובעיניו היה העץ מלא הוד והדר. הבן הרביעי חלק על כל אחיו, וטען שהעץ לא היה מכער לא מלא בניצנים ולא בשיא פריחתו, אלא העץ היה מלא בפרי בשל, מלא חיות והגשמה.

לרגע חשבו האחים כי כל אחד מהם הגיע לעץ אחר, אך אביהם העמיד אותם על טעותם: "אף אחד אינו טועה. כלכם ראיתם את אותו עץ אגס, וכלכם צוחקים! שלחתי אתכם בעונות שונות של השנה, על מנת שתלמדו כי אין להתרשם ולשפט עץ או אדם על פי עונה אחת. אל תתנו לכאב של עונה אחת להרס את השמחה של כל השאר. אל תשפטו את החיים על פי עונה אחת קשה. התמידו להשקיע ולהשקות גם בזמני הקשי, והתקוות הטובות יבואו במקדם או במאחר..."

באילן נפרת ביותר גדלותו של הקב"ה, שהאילן פורח לאחר תקופת השלכת ותודמת הרף. הבה נלמד מכה פרק מוסר:

לפני שנים רבות חי איש חכם, ולו ארבעה בנים. לעת זקנותו החליט האב כי עליו ללמד את בניו שעור חשוב לחיים. הוא קרא לבניו והורה להם לנסע לכפר מולדתו, ושם להתבונן בעץ אגסים שגדל על הגבעה. האב הוסיף צווי: "אסור לכם לצאת אל המסע יחדיו, רק פאשר יחזר הבן ראשון, יצא לדרך הבן השני, כשיחזר השני יצא השלישי וכן הלאה".

הבן הראשון יצא בחרף וחזר באביב, אחיו השני יצא באביב וחזר בקיץ, השלישי - יצא בקיץ וחזר בסתיו. והבן הצעיר - יצא בסתיו וחזר בחרף.

זמן אותם האב אליו על מנת שיתארו בפניו את עץ האגסים שראו. הבן הראשון אמר שהעץ היה מכער, כפוף, ועקם. הבן השני לא הסכים עם הראשון, ואמר

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il וגשלו אלינו!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 3399911 הרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ